

akadályozó idegen érdekek szolgálatába állított volna, a valódi okok felismerésétől s az orvoslat kutatásától és sürgetésétől a figyelmet eltereli, kárthatom azért is, mert gyakorlati célja egyáltalában nincs; lehetetlen a magyar józan észről annyi bornírtágot feltennem, miszerint csak egy ember is legyen az országban, a ki hiszi, hogy az, a mit emlegetnek: „az emancipáció eltörlése vagy épen 6—700 ezer embernek az országból kiűzése“ a XIX-ik században Európában lehetséges, még ha a gondolat erkölcsi montruizmus nem volna is, és kárthatom azért is, mert midőn a felett panaszkodnak, hogy a zsidók a társadalomban külön összetartó társadalmat képeznek a társadalom többi osztályainak megrontására: az igaztással ép azt eszközlik, hogy a zsidók még jobban összetartanak, mint minden nyomás a nyomottakat összetartásra ösztönzi, kényszeríti.“

Valjon merik-e meg e nyilatkozat után is ajkakra venni a Kossuth nevét azok az antisemita lázítók, kik e nagy és nemes nevet megszegyénítik, midőn az utca sarába magukhoz lehurcolják?

Az iparos ifjuság vándorgyűléséről.

— Saját tudósítónktól. —

B-Gyula aug. 18.

Pénteken este Debreczenből tizenhárom — mint a babona tartja szerencsétlen számmal — utnak indultunk ide az iparos ifjusági és méhészeti vándor gyűlés valamint a munka és méhészeti kiállítás megtekintése, illetve azokban való részvétel és tanulmányozása végett.

A vasutnál 33% ár engedés helyett csak 5%-ban részesültünk. Nagyváradi, hova P. Ladányban 3 és 1/2 órai unalmas éjjelezés után megérkezünk reggeli 6 órára. Itt megint 3 jó órát kellett várunk, tekintettel az al-földi vasut lassu járására 33 % os menetjegyünk érvényesítése mellett délbén 12 óra 3 perczkor B-Gyulára érkezünk, utközben a nyíregyházi, nagyváradi és szalontai iparos ifjusági egyletek tagjai szaporitván létszámunkat.

A vasuti indóháznál B-Gyula város ipartársulatai és ifj. egylete részéről igen meleg fogadtatásban részesülünk, igen szép uri fogatok álltak rendelkezésünkre, melyeken a városházához bemehettünk volna, de mi csupa szerénységből nem vettük igénybe azokat, hanem a debreczeni iparos ifj. egylet, mint a magyarországi hasonlító szövetségek egylete az idő szerinti vezéregylet disz zászlóját kibontva, annak lobogása mellett és alája sorakozva szép csendben és rendben bevonultunk a fellobogózt városba, közbe-közbe harsány éljenekben részesülvén.

A városházánál mindenki megkapta szállásjegyét és az egylet tagjai kit-kít illeto helyeikre elszállásoltak.

Egum közeleboról Debreczen érdekelvén — mielőtt egyéb más körülményekről tennék említést, jelezni kívánom hogy városunk iparos segédei és tanoncjai közül következő bejelentések történtek a munkakiállítás: 103 csizmadia és cipész közül 1; 38 szabó mű közül 2; 41 asztalos közül 1; 19 lakatos közül 6; 10 kovács közül 1; 5 kerékgyártó közül 1; 15 rajz közül 6; a többi iparágak sajnos nem képviselték, mi nem nagy érdeklődésre mutat ezuttal.

Délután és este fél még több vidéki iparos ifj. egylet és kör jelent meg, s az igen tekintélyes számú iparosok és méhészek a minden tekintetben szép és diszcsnek mondható békésmegyei kedves fővárost szokott egyszerűségéből mindegy kivették, nagyvárossá átválaszták elannyira hogy az ember csaknem a főváros valamely fő utca részébe képzelte magát.

A vendégek úgy látszik különösen a méhészet iránt viselkedtek rendkívüli nagy érdeklődéssel, annyival inkább mert ez képezte tulajdonképen a vonzerőt e nagy horderejű és nem mindennapi ünnepélyre. — Széles Magyarország csaknem minden vidéke képviselve van itt. — Hogyne mikor Gőndőcs Benedek apát lelkes mint az országos méhészeti egylet elnöke van itt s vezeti a méhészeti kiállítást. Egyik a másik után siettek megtekintni a méh-telepet, a méh-köpiük különféle alakzatait a grófi diszes kertben, a Körös partján, hol a virányos kert ölében, csergedező folyó mentében, különféle disz fák és cserjék csoportjai közt, hangya szorgalommal működtek a méhek, mintegy példát adva az iparosok és egyes honpolgároknak, hogy szorgalom és tanulmányosság szerzi az anyagi hasznót és kívánt sikert.

A rétilja felé egyszerre hangos menyörgés, villámcsikázás harsogja és szegi át Békésmegye délkeleti határa fellegét, s a vándorló vendégsereg estefelé a „Komlóhoz“ gyűl, hogy ott színűl-színre láthassa egymást, s nemcsak a kétfős kiállítás szemlélésében hanem a közös evés ivásban is egyet értvén. — Ugy is lön méhészt és iparos mintegy 200 létszámban gyűlt össze a „Komló“-ba üsmérkedési estélyre, hol a gyufatartón ez olvasható:

„Igyál pajtás, ha megittad, eloszlik majd bánatod.

Több korty után jobb kedved lesz, mint ezt rajtam láthatod. Gyomor erősb, erszény üresb, jókedv tapasztalható.

Kinél mindig van és lesz egy üveg bor, buoszlato.“

Igen természetes az üsmérkedési estélynek a kora reggel vetett végét.

Második nap aug. 19.

Reggeli 6 órakor megérkezett a kiállítási fővédnök Apponyi Albert gróf Zichy Jenő gróffal, kiknek fogadtatására nagyszámú közönség vonult ki a vasúthoz, s d. e. 8 órakor a városház termében levő iparkiallítás, azután a méhészeti 9 órakor, utóbbi Gőndőcs Benedek által a megyeház dísztermében ünnepélyesen megnyitott.

Gróf Apponyi kijelentette, igen talpraesett hogy ezután nemcsak agrár, hanem egyszersmind iparpolitikát is fog követni. Beszéde lelkes éljenzéssel fogadtattott, valamint a kiállítás egyik ügybuzgó intézője az iparos ifj. egylet elnöke Sal József üdvözlő beszéde is.

Az iparos ifjusági munkakiállítás megtekintése s a méhészeti kiállítás megnyitása után a „Komló“ vendéglő udvartartójában gyűltek össze Gyula vendégei és előkelő polgárai a vendégek tiszteletére rendezett nagy bankettre, melyen a szellemesebbnél szellemesebb toasztok mellett üdvözlő sürgöny is menesztetett az iparosok és méhészek részéről. Ö felsége a királynőhöz, mint a méhészek magas védnökéhez és gr. Széchenyi miniszterhez.

Innen a d. u. 3 órakor megnyitott iparos ifjusági vándorgyűlésre mentünk, mely a tárgysorozathoz felvett fontos javaslatokkal leginkább felkeltette a — közérdeklődést, — melyet a debreczeni vezéregylet elnöke Serli Ede gr. Apponyi Albert, gr. Zichy Jenő B. megye fő- és alispánja és számos notabilitások jelenlétében nyitottak meg. A vándorgyűlés elnökülr gr. Zichy Jenő egyhangulag megválasztván a szövegpre hozott javaslatokat oly tárgyilagossággal vitatta meg s tárgyalta le, mely bármely parlamentnek dícséretére válhatott volna az előterjesztett javaslatok — melyeket a „Debreczeni Ellenőr“-ből már ösmern a közönség — a munkaközvetítés intézményre vonatkozó javaslat kivételével csekély módosítással elfogadtattak. A munka közvetítés tekintetében azonban állapodott meg a vándorgyűlés, hogy az az ipari szaklapok által eszközöltessék. — Minthogy a gyűlés ma a tárgysorozatot ki nem merítette, az holnap hétfőn délelőtt ismét folytatottatt, a midőn a jövő vándorgyűlés és kiállítás helye megállapítani s az új vezéregylet is megválasztatni fog.

Vadon Sándor.

A b-gyulai iparos vándorgyűlés.

II.

Mig végtére hírlapi felhívásunkra folyó év febr. havában tudtunkra adta, hogy anyagi körülményeinél és a pártolás hiányánál fogva nincs azon helyzetben, hogy ez idén munkakiállítást rendezzen. Öszintén megvallva ezen kinyilatkoztatás az addigi tértelenség után nem jött váratlanul mégis kétszeresen kellemetlenül érintett bennünket, egy részt mert igen későn érkezett, és addig tekintetünket más felé irányozni nem lehetvén az ideikiállítást első tekintetre abszolút lehetetlenné látszott tenni, másrészt pedig azért, mert a debreczeni vándorgyűlés, kiállítással kapcsolatos vándorgyűlés megtartását rendelvén el s azt Kolozsvár városához kötvén, kérdéssé vált, hogy kiállítók nélkül maga a vándorgyűlés megtartassék-e Kolozsvárt vagy pedig dacára az idő rövidségének más nagyobb városi testvéregyletet kelljen-e felhívni munkakiállítás rendezésére? S ha ilyen akad a vándorgyűlés is ott hívní össze Kolozsvár mellőzésével. És ha nem akad is, véggépp mindenestre elejtene a vándorgyűlés Kolozsvárt tervezett megtartását, mintán az ottani kiállítás már ugys elmaradt?

Növelte a zavart az is, hogy a többször említett debreczeni vándor gyűlés a jövő vándorgyűlésre nézve csak azt mondotta ki, hogy 1885-ben illetve 1883-ban tartatik meg, de nem mondta ki azt, hogy kinek van joga és kinek áll kötelességében azt megtartani? A vezér egyletnek-e, a mely csak a vándorgyűlés előkészítésével lett világosan megbizva, a kolozsvári testvéregyletnek-e, mely a kiállítást rendezendi? Egyetünk ugyan ez utóbbi kérdéssel eleve tisztába volt, mert tekintettel arra, hogy a vándorgyűlés előkészítésével nyilván lett megbizva, nem habozott magának vindikálni a jogot, s magára vállalni a kötelességet arra nézve sem, hogy az általa előkészített vándorgyűlést össze is hívja, meg is tartsa. De ellenkező nézetek is merülvén fel, e kérdés is vitássá lön s növelé a zavart.

A kolozsvári testvéregylet lemondása folytán felmerült s tettebb említett többi kérdések azonban már egyletünket is gondolkodába ejtették, de meg nem akasztották.

Mert a hazai iparos ifjuság összérdekének szemelőtt tartásával s kellő méltatás után azon meggyőződésre jutott, hogy a IV. vándorgyűlés idézett határozatában nem a helyre van a suly fektetve, hanem arra, hogy

a mennyiben az országos iparkiallítással káros összeütközésbe nem jön, 1883-ban a vándorgyűlést ismét meg kell tartani, s ha csak lehetséges munkakiállítással összekötött.

Ekként a helyhezköttőség nyüge alól kiszabadítva magunkat, éppen felhívást voltunk kibocsátandók, melyben a testvéregyletek képebbjeit a kiállítás rendezésének elvállalására szándékoztuk felhívni, midőn a b-gyulai testvér egylet a városi hatóság mint az egylet védnöke részéről nyert felhatalmazás alapján hazafias készséggel ajánla fel B-Gyula városát az ideki vándorgyűlés és kiállítás székhelyéül s önként vállalkozott az utóbbi rendezésére.

Mi a minden tekintetben kedvező alkalmat örömmel ragadtuk meg s így történt, hogy önök t. uraim B-Gyula városának vendégszerető falai közé hívtuk össze, ekként oldva meg a közbejött események folytán felmerült nehéz kérdést. — Hogy helyesen jártunk-e el s hogy jól vontuk e le a következtetést a debreczeni vándorgyűlés fentebb idézett homályos határozatából s helyesen magyaráztuk-e annak intencióit, azt ítélje meg a vándorgyűlés bölcseisége.

Attérve már a mult vándorgyűlés végrehajtás végett hozzánk utalt határozataira röviden a következőket van szerencsém jelenteni:

1. Az iparos ifjusági egyletek terjesztése érdekében nemugyan az általános ipartársulatokhoz hanem mindazon városok iparhatóságaihoz körlevelet illetőleg kérvényt intéztünk, melyekre figyelmünk felhíva lett, kérvényünkben felhívtuk az iparhatóságokat tekintettel az iparos ifjusági egyletek szükségessé és üdvös voltára az abban foglalt felhívást, tehát magát a kérvényt pártolólág adja ki a helyben létező ipartársulatoknak s erkölcsi tekintélyvel odahatni sziveskedjék, hogy az ottani ifjak is, minél előbb egyleti életbe lépjenek.

Ily tartalmu felhívást lapokban ismételtünk a hazai ipartársulatokhoz, iparbarátkozhoz s magokhoz a hazai iparos ifjakhoz, a csatlakozás tekintetében pedig egyenként a kath. és prot. mesterlegény-egyletekhez. S így általán minden lehető elkövetünk ez irányban, de az eredményről pozitív tudomást nem mindenütt szerezhetünk, mert sajnos és elvitáztatlan jele a nagyeművi közönyösségnek, felhívásunkra válasz seholman sem érkezett. De hogy mégsem eredmény nélküli volt fáradozánk, mutatják az újabbban alakult ifjusági egyletek, melyek közül a szolnoki általános ipartársulat dícséretes buzgólkodása mellett ez év folyamán megalakult a szolnoki, továbbá a nyíregyházi, papai, ceglédi brassói és váci egyletek megalakulásáról és a nagyváradi ifjusági egylet újjászervezéséről szerezhetünk magunknak biztos tudomást s feltehetünk ezennel jelentést.

2. Azon határozatát a mult vándorgyűlésnek, hogy az iparos ifjusági egyletek listáját helység, városrész, és utca szerint összeállítva az egyes testvéregyleteknek megküldjük, fogantatosítani nem lehetett, mert az idevonatkozó adatokat ismételt felhívásaink dacára is csak 13 egylet küldötte be, amelyekből catalogust összeállítanunk természetesen nem lehetett.

3. A vándorgyűlés napirendjének egyes pontjaira az előadó urakat idejében kinevezti illetőleg felkértük, s az előadói javaslatokat tanulmányozhatás végett az egyes egyleteknek nyomtatásban idejében megküldtük. Tehát az ide vonatkozó határozatnak eleget tettünk.

4. A munkaközvetítés intézményre s a szállókra (Herbergekre) vonatkozó határozatoknak akként szerezünk érvényt, hogy e kérdéseket bővebb tanulmányozás és pozitív javaslat kidolgozása végett előadónak elvettük ki, kiknek javaslatai a jelen gyűlés tárgysorozatába fel is vétettek.

A munka-közvetítés tárgyában ugyan csak annyi lett a vezéregyletnek utasításul adva, hogy a szövetséghez tartozó egyletek tegye kötelességévé a munkaközvetítési intézmény szervezését. De ez intézkedés előreláthatólag sikerre nem vezetett, mert midőn eme határozatra felhívtuk a szövetségi egyletek figyelmét s azokat ez értelemben való eljárásra utasítottuk, csaknem minden oldalról az lett a felelet, illetőleg kérdés, hogy miképp szervezzék ez intézményt? Mely körülmény azon meggyőződésre vezetett bennünket, hogy a munkaközvetítés kérdését előbb szabályozni és pedig együttesen szabályozni kell s csak azután lehet ez intézmény életbeléptetését az egyes egyletek kötelességévé tenni. Így vétettük fel e kérdés is a jelen gyűlés tárgysorozatába.

5. Az iparos segédek munkakönyvvél való ellátásának kötelezővé tételére s a segély-pénztárak szervezésére vonatkozó határozatok érvényesítésére az országos iparegylet kértvén fel, az egyesület megbízatásában akként járt el, hogy a vándorgyűlés öhajait az ipartörvény módosítása alkalmával leendő figyelembevétel végett az illetékes miniszteriumnál ismeretes befolyásával támogatva tolmácsolta, melylyel az iparos ifjuság halás köszönetre magát ép úgy érdemessé tette, mint azon ügybuzgóságával is, melylyel az iparos ifjusági egyletek ügyét szaklapjában állandóan támogatva s a hazai iparos osztályt ifjusági-egyletek létesítésére s a létezők támogatására a legmellegebben buzditotta.

Ennyi az t. vándorgyűlés, mi a hozzánk utalt határozatok végrehajtása tekin

tetében röviden összefoglalva jelentésünkbe felvenni szükségesnek tartottuk.

A mi már a jelen gyűlés előkészítésére vonatkozó ténykedésünket illeti, az a tárgysorozatnak és előadói javaslatoknak előzetes közlése folytán úgy önök, mint küldöik előtt nagyobbára ösmertes s így e tekintetben annyival kevesebb a mondani valónk, mert a t. előadó urak az általuk kidolgozott javaslatokat kimerítő indoklással fogják támogatni s az általa szövegpre hozott kérdéseket megvitatni.

Mi tehát eme jelentésünkben csak annak ösmertetésére szorítkozunk, hogy mi vezetett bennünket az ezen előadói javaslatok előter-behozásánál? S mi indított arra, hogy eme fontos kérdésekben kész javaslatokat terjesztünk a t. vándorgyűlés elé? s végre hogy a t. előadó urak nézetei vannak-e eme javaslatokban lefektetve, vagy a vezéregylet-e? avagy mindakettőit.

A mi első sorban a szövetségi egyezményre vonatkozó javaslatot illeti már fentebb jeleztük, hogy a veszprémi vándorgyűlés a hazai ifjusági egyletek között a testvéri castelt szerü viszonyt csak megállapította, de nem szabályozta, a minthogy ily fontos kérdés szemeszoktében nem is szabályozhatott. De azóta sem történt e tárgyban semmi, innen van, hogy a hazai iparos ifjusági egyletek mind ez ideig nem tekintették magukat oly tényleges szövetségi viszonyban állóknak egymással és a vezéregylettel szemben, mely jogokat, adókötelezettségeket szab, innen van, hogy az ifjusági egyletek között a kötelék oly laza volt, mely mellett a testvéri szövetsézesnek különben kimaradhatlan üdvös hatása alig-alig volt észrevehető. Hangsúlyoztuk ezt már mult jelentésünkben is és hogy e bajon segítni kell, érezté már a mult vándorgyűlés is, mely épen ezért hívta fel a hazai testvéregyletek figyelmét a veszprémi vándorgyűlés fentebbi határozatára.

De hogy ez mitsem segített a bajon, arról meggyőződni az elmúlt év alatt is többször alkalmunk volt. — Ugyanazért bár e fontos kérdés előzetes elvi megvitatást is megérdemelt volna s valóban haboztunk is ha valyon nem volna e célszerűbb a jelen vándorgyűlésen csak főbb főbb vonásaiban vitatni meg a kérdést s az ekként felmerült nézetek és vélemény nyilvánítások szemmel tartása mellett egy kiküldött bizottságra ruháztatni az erre vonatkozó javaslat kidolgozását? mindazáltal tekintettel különösen a szabályozás halasztatlannak bizonyult szükségessé voltára: kidolgozott javaslattal való fellépésben állapodott meg egyletünk. Így készült az önök előtt ismeretes javaslat, melynek kidolgozását s a jelen formába öntését Gelléri Mór ur az iparos ifjusági egyletek legalaposabb ismerője s régi lelkes barátja volt szíves magára vállalni, valamint a vándorgyűlés szervezete és a vezéregylet hatásköre szabályozását tartalmazó javaslatát is, mely utóbbi javaslat kidolgozásánál s előterjesztésénél ugyanazon szükség érzet vezetett bennünket mint az előbbinél, azért ezt bővebben indokolni egészen felesleges. E két javaslat különben szoros összefüggésben áll egymással s egygyütt vannak hivatva elfogadás esetén a szövetséget eszmélyét egészben a megtestesíteni s a tagozatok vagy is az egyes egyletek között egyrészt ezek és a vezéregylet között másrészt ölnk összeköttetést valódi érdek soliditást létesíteni.

A munka-közvetítés intézményét illetőleg részint annak felismert fontossága részint pedig azon, már fentebb jelzett tapasztalat, hogy azt előzetes szabályozás nélkül sikerrel életbe léptetni nem lehet, arra indítottak minket, hogy itt is pozitív javaslattal lépünk fel, e javaslatot E. Illés László ur volt szíves kidolgozni, ki különben is első megpendítője volt az eszmének, melynek ekkénti megvalósítása tehát kizárólag az ő érdeme. E javaslat az e fogadás esetén nemcsak az érintkezést teszi állandóvá és élénké a vezéregylet, és a tag-egyletek között, de felette hasznos szolgálatot is tehet a munka nélküli ifjaknak és a munkás kezét kereső önálló iparosnak.

A mi végre a szállók tárgyában előterjesztett javaslatot illeti, melynek kidolgozására Kohn Dávid ur a b-gyulai testvéregylet ügybuzgó titkára, minden bökös teendői mellett is készséggel vállalkozott a javaslattal azon komoly veszély elhárítására mely az iparos ifjak nevével szoros összeköttetésbe méltatlanul hozott hebergek mint a legtöbb helyen aljas lebujsok révén az iparos ifjak erkölcsi reputációját fenyegeti.

Ezen most elsorolt javaslatok nagyban és egészben a t. előadók és a vezér-egylet együttes nézetét intencióit tükrözik vissza úgy hogy azokat a vezéregylet nevében mi is minden habozás nélkül ajánljuk elfogadásra. Meg kell azonban jegeznünk hogy a szövetséget egyezmény is a munka-közvetítés kérdéséinél bizonyára csak a személyes érintkezés hiányának indokából nem egészen sikerült a t. előadó urakkal egy nézetre jutnunk. Ez akadályt akként báritottuk el, hogy mint az majdan a tárgyalás során bővebben érintve lesz, az előbb említett javaslattal a vezéregylet az utóbbinál pedig a t. előadó ur rendjele alá az ellentétes nézetnek saját magát.

Es most mielőtt jelentésünket befejeznénk, nem mulasztjuk el öszinte köszönetünket kifejezni az országos iparegyletnek és a t. előadó uraknak, kik működésünkben szíves készséggel támogattak és nyújtot-

tak segédkeztet a r

zatos fogantatosítás

sorozatának előkész

Fogadják továb

Gyula város érdeme

bay János ur ugy

nása, valamint a

nöksége is, kinek ha

lehetővé, hogy a ha

megnyílt ötödik orsz

kakiállításal kapes

Köszönetünk végre

gárainak, kik az ált

összehívott idegenek

hanem mint édes ha

fiát testvéreileg fog

hajlékaikba.

Midőn ezek ut

domásul vételt kér

ből üdvözlőjük ösz

désüket a legszebb

A debreczeni ip

a hazai szövetséget

vezéregylete nevébe

Debreczen 1883

Serli Ede

vezéregyleti elnök.

Öszir

az agrár kérdéshez, illet

rod

Nem hiszem, h

intező köréi be ne

jelen szervezetében

nagyszerű hivatásá

mezőgazdasági előleg

vetéséges viszonyban

a szövetséges takar

fogja Magyarorszá

hitélt rendezni. —

vaszt; egy-két ily s

változtat helyzetünk

kört ölel fel s léteze

Nem így van másutt

Irland agrarius

elég dolgot adott Á

ban Bismark vette

Ausztriában már nél

lések tartatnak s a

dik tölük, sőt még

kérdés a legelsőek eg

megoldásától függ a

Bizonyára nem

nak fejtegetése, hogy

ma agrarius polití

Irlandban miért ütöt

dozatot is követelt.

constalálni lehet.

Nálunk Magya

Székesfehérvárott me

gressus óta agrarius

alvó tűz, nincs ki é

S itt talán hel

hogy a mi agrár ké

összetévesztetni a kül

Egészen más természet

minő ott künn. Erős i

dés Magyarországon

kedélyeket felizgassu

megtámadjuk, osztály

időről-időre politikai

hanem arra való, hog

kost, mely még cse

gyobb idejét alvásh

továbbá ösztintén s le

hogy saját éhletét

mint értelmi hátrama

jük leginkább ezt a

melyben ma tengünk

még arra is való nál

juk a társadalom job

kérges közönyt, mely

sajnosan tapasztalun

A mezőgazdaság

átléptük, s azért ninc

A legelső lépés,

ság rohamos árját fe

a nagyobb községek

s hitelszövetkezetek

nyen hozzáférhető hi

kösság eszméjének e

meg legelső sorban

tüggő állásból, a mel

Deák Ferencz I

néhány lelkes hazafi

letet megalakítá —

mondá: „Azonban ne

egyes, hanem egye

foglalta jelentésünkbe tartottuk.

gyűlés előkészítésére illeti, az a tárgys-
javaslatoknak előzetes-
nök, mint küldöik előtt
s így e tekintetben
tandani valónk, mert a
ok kidolgozott javas-
klással fogják támo-
vegre hozott kérdése.

ntésünkben csak annak
nk, hogy mi vezetett
ndói javaslatok előtér-
ított arra, hogy eme
z javaslatokat terjesz-
es elé? s végre hogy
ei vannak-e eme ja-
vagy a vezéregyle-
dei.

a szövetkezeti egyez-
slatot illeti már fen-
eszprémi vándorgyű-
letek között a testi-
nyit csak meg áll a
s szabályoztat, a
rdést szemesztőlén
De azóta sem tör-
innen van, hogy a
gyletek mind ez ideig
it oly tényleges szü-
llőknak egymással és
in, mely jogokat, adó-
innen van, hogy az
a kötelek oly laza
stvéri szövetkezésnek
an üdvös hatása alig-
angszultoztak ezt már
és hogy e bajon se-
a mult vándorgyűlés
a fel a hazai test-
veszprémi vándor-
atára.

segített a bajon, arról
év alatt is többszö-
Ugyanazért bár e
vi megvitátást is meg-
an haboztunk is ha
lszerűbb a jelen vánd-
bb vonásaiban vitatni
éant felmerült nézetek
ok szemmel tartása
zottságra ruházottá
rsulat kidolgozását?
különösen a szabályo-
nyult szükséges vol-
attal való fellépésben
k. Így között az
aslat, melynek kidol-
asba öntését Gelléri
gi egyletek legalapo-
s barátja volt szü-
lamint a vándorgyű-
zéregylet hatásköre
ő javaslatát is, mely
ásánál s előterjeszté-
g érzet vezetett ben-
t, azért ezt bővebben
ges. E két javaslat
gásban áll egymással
s elfogadás esetén
egészen megteste-
gy is az egyes egy-
ek és a vezéregylet
szekötöttést valódi

si intézményt illető-
rt fontossága részint
jelzett tapasztalat,
yozás nélkül siker-
lehet, arra indított
positív javaslatl
E. Illés László
ni, ki különben is
eszmének, melynek
hát kizárólag az ő
fogadás esetén nem
állandóvá és élénk
egyletek között, de
ot is tehet a munka
nkás kezét kereső

ok tárgyában előter-
melynek kidolgozá-
gyulai testvéregy-
nden bokros teendői
alkozott a javaslat-
elhatározására mely
szoros összekötte-
herbergeket mint a
nyok révén az ipa-
hajt fenyegeti.

a javaslatok nagyban
és a vezér-egylet
öt tükrözti vissza
egylet nevében mi
ajánlhatjuk elfoga-
jegyezniük hogy a
is a munka közve-
ra csak a személyes
okából nem egészen
kal egy nézetre jut-
ként hártottuk el,
tárgyalás során bő-
lobb említett javas-
utóbbinál pedig a
á az ellentétes né

mentésünket befejez-
el őszinte köszö-
gos iparegyesület-
k, kik működésünk-
ogattak és nyújtot-

tak segédkezett a mult vándorgyűlési határo-
zatok foganatosítása és a jelen gyűlés tárgys-
sorozatának előkészítése körül.

Fogadják továbbá halás köszönetünket
Gyula város érdemes polgármestere tek. Do-
bay János ur ugy e nemes város tek. ta-
ndása, valamint a b-gyulai testvéregylet el-
nöksége is, kinek hazafias ügybuzgalma tette
lehetővé, hogy a hazai iparos ifjuság ismét
megnyílt ötödik országos vándorgyűlése mun-
kakiallással kapcsolatosan tartathatják meg.
Köszönetünk végre Gyula város lelkes pol-
gárainak, kik az általunk, idegenek által ide
összehívott idegeneket, nem mint ilyeneket,
hanem mint édes hazánk, a közös édes anya-
nait testvéreileg fogadták be vendégszerető
hajlékaikba.

Midőn ezek után jelentésünk szíves tu-
domásul vételét kérve, önököt szívünk mélyé-
ből üdvözljük őszintén öhajítjuk, hogy műkö-
désüket a legszebb siker koronázza.

A debreczeni iparos ifjusági egyelet, mint
a hazai szövetkezet iparos ifjusági egyletek
vezéregylete nevében.

Debreczen 1883. auguszt.

Serli Ede Dr. Nagy Gábor.
vezéregyleti elnök. vezéregyleti titkár.

Őszinte szó

az agrár kérdéshez, illetőleg a kisbirtok hitelügyének
rendezéséhez.

III.

Nem hiszem, hogy az országos intézet
intező körei be ne lássák, hogy az intézet
jelen szervezeteiben nem felelhet meg teljesen
megyszerű hivatásának. Azzal az egy-két
mezőgazdasági előleg-egylettel, melylyel szü-
vetséges viszonyban áll — s még kevésbbé
a szövetséges takarékpénztárakkal — nem
fogja Magyarország kisbirtokos osztályának
hitelt rendezni. — Egy fecske nem hoz ta-
vaszt; egy-két ily szövetkezet semmit sem
változtat helyzetünkön, mert működésük kis-
kört ölel fel s létezésükkel senki sem törődik.
Nem így van másutt!

Irland agrarius mozgalma ugyancsak
elég dolgot adott Angliának; Németország-
ban Bismark vette kezébe a mezőgazdák,
Ausztriában már néhány év óta parasztyü-
lések tartatnak s a kormány nem idegenke-
dik tőlük, sőt még Boszniában is az agrar-
kérdés a legelsőek egyike, a melynek helyes
megoldásától függ a belkeke állandósítása.

Bizonyára nem e sorok közé való an-
nak fejtegetése, hogy Bismark miért üz épen
ma agrarius politikát, s hogy e mozgalom
Irlandban miért ütötte fel fejét, mely véral-
dozatot is követelt. Tény, hogy van s a tényt
constalálni lehet.

Nálunk Magyarországon is volna a
Székesfehérvárott megtartott gazdasági kon-
gressus óta agrarius mozgalom, csak hogy
alvó tűz, nincs ki élessze.

S itt talán helyén lesz megjegyezni,
hogy a mi agrár kérdésünk nem szabad
összetévesztetni a külföld hason mozgalmaival.

Egészen más természetű az nálunk, mint a
minő ott künn. Erős hitem, hogy az agrár-kér-
des Magyarországon nem arra való, hogy a
kedélyeket felizgassuk, a társadalmi rendet
megtámadjuk, osztálygyűlöletet hűtsünk vagy
időről-időre politikai eszköznek felhasználjuk,
hanem arra való, hogy kiválólág a kisbirtó-
kost, mely még csecsemő-éveit éli s legna-
gyobb idejét alvásban tölti, ébredésre bírjuk,
továbbá őszintén s leplezetlenül megmondjuk,
hogy saját éltelenségünknek épen ugy
mint értelmi hátramaradásunknak köszönhet-
jük leginkább ezt a türhetlen helyzetet, a
melyben ma tengünk. — De az agrar-kérdés
még arra is való nálunk, hogy ébredésre bír-
juk a társadalom jobbait; s megtörjük azt a
kérges közönyt, melyet fenn s lenn egyiránt
sajnosan tapasztalunk.

A mezőgazdasági válság küszöbét már
átléptük, s azért nincs mit tétovázunk.

A legelső lépés, mely e gazdasági vál-
ság rohamos árját feltartóztatná, bizonyára
a nagyobb községekben felláthatandó takaré-
s hitelszövetkezetek volna. Olesó, köny-
nyen hozzáférhető hitel, karöltve a takaré-
kosságg eszméjének elhíntésével menthetjük
meg legelső sorban kisbirtokosainkat azon
tűgő állásból, a melyben ma nyögnek.

Deák Ferencz 1844. év őszén, midőn
néhány lelkes hazafi az országos iparvédegy-
letet megalakítá — egyebek között azt
mondá: „Azonban ne feledjük, miszerint nem
egyes, hanem egyesített erő tehet csak
valamit, azért ezen egyletben minden va-
laszfal ledől, gróf, kereskedő, kézműves, job-
bágy — egymás mellett állnak a sorban.“...
S mint tudjuk a mozgalom hatása nagysze-
rű volt.

De hol van 1844? Hol vannak a min-
den szépet oly hévvel felkaroló kész haza-
fiak, kiknek szavára felelsz mélné a bukás
szélén álló polgár. Sehol! Azaz — mit mon-
dok — vannak, csak hogy a közönyt rajtok
is erőt vett. Sokan azért kerültek a nyilván-
nosságot, mert e semmitmondó zajnak, chaos-
nak ellenségei. — Nem akarnak lehurrogatni,
s azért félrehúzódnak. De végre tenni kell,
ha egyesek nem, ott vannak a közhasznu
társulatok. Vannak megyei gazdasági egyle-
teink, vegyék kezükbe minden leghivatottab-
bak a kisbirtokosok ügyét; csináljanak pro-
pagandát megfőjökben. Meg lehetnek győ-
ződve, hogy ha egészséges eszmét vetnek
felszínre, visszhangra fog találni az egész
országban, annyival inkább, mert mindenki
türhetlennek mondja a jelen állapotot. Kez-
deményezni kell nem a kormánynak, hanem
azoknak, kik arra hivatvák.

Hogy várjunk mi az államtól valamit,
midőn édes-magunk sem mozgu. A magunk
bőréről van szó, de azért elfásultságunk nem
apad. — A nagy közönyt a semmivel való nem
törődés a legnagyobb betegségeink. Végünk
van — ez a jelszó! Szídjuk a kormányt, az
adórendszert, az össze-vissza foltozott köz-
igazgatást; általában mindent s mindenkit, de
nem találjuk érdemesnek társadalmi uton a
bajokra rámutatni, s azok orvoslása végett
szövetkezni.

Am hívjuk fel a kisbirtokosok-osztályát
a kölcsönösségre s önségélyre alapított mező-
gazdasági szövetkezetek létesítésére, mondjuk
el mily házagpótlók, mily messze kiható je-
lentőséggel bírnak majd e szövetkezetek a
gazdasági hitel szabályozása s általában mily
jótékony behatással lesznek egész mezőgaz-
daságunknak s csakhamar meg fogunk róla
győződni, hogy nem lesz megye, a mely-
ben ily szövetkezetek életbe nem fog-
nak lépni. De hogy az ige testté válhasson,
jó példával a megyei gazdasági egyleteknek
kellene előljárni.

A gazdasági egyletek az illető megye
székelyén alkossanak egy a gazda-közönség
által — vagyoni állapotához, anyagi erejéhez
mérten — alájegyezhető üzletrészekben alapuló
„Mezőgazdasági takaré- s hitelegylet“-eket
Nem hiszem, hogy létezzék megye, a melyben
ily takaré- s hitelegyletet életbe léptetni
nem lehetne. Minden megyében vannak önzet-
len férfiak, kik minden nemesért lelkesülnek
s a tettektől nem riadnak vissza. Vegyék
kezükb az ügyet, hisz a cél: Magyarországi
kisbirtokos-osztályát a tönkremeneteltől meg-
menteni — oly nagyszerű, oly nemes, hogy
annak előmozdítására szövetkeznie kell min-
denkinek; elmaradni vagy a nemes törekvés
ellen gátat csak az képes, ki ellensége nem a
kisbirtokos-osztálynak, hanem társadalmunk
új, egészséges regenerációjának.

Napi hírek.

— Főispán ur ő méltósága ma délelőtt
látogatta meg a városházánál levő hivatali
osztályokat, polgármester ur ő nagysága, fő-
jegyző és főjegyző urak társaságában. Az
ülő rövidsége és mert egyes hivatali helyisé-
gekben tovább időzött, nem engedte, hogy
ma mindenki hivatali megtekintse, s így hol-
nap a látogatás folytattni fog. Megtekin-
tette a nyomdai műtermet is, hol teljes me-
elégedését fejezte ki a tapasztalt rend felett.
A meglátogatott hivatalokban is láthatólag
elégedetten szemlélte a tapasztalt szakszerű
rendet.

— József főherczeg, a Tüzoltó Köz-
löny munkatársa. A Tüzoltó Közlöny leg-
újabb számának élén József főherczegtel
ezikket közöl, melyben többi közt ezt írja:
„Tisztelt lapvezér uram! Azt igen jól tudja,
hogy katonának és ennek folytán a honvéd-
nek is, szigorúan be van tiltva politikai vagy
szociális eszméket tárgyaló hírlapokba írni;
de szívesen láttatuk, ha valamely szaklap
hátsábján jelenik meg néha hasznos eszme ilyen
oldalról. . . Önök megtisztelték azzal, hogy
a Tüzoltó Közlöny munkatársa címét hasz-
nálhassam és még az elfogadás előtt oly dol-
gokat közöltek velem, melyekből én a hoz-
zám való szép bizalmat köszönhettem magál-
tam. Elfogadom ép oly tüzoltói buzgósággal,
mint a melylyel az nekem ajánlottott. —
Köszöl aztán tudósítást az aletsuthi tüzoltó
ünnepélyről s végül így végzi sorait: Ne
tessék a rozsr irásom miatt nehezteni — mi-
velhogy már munkámatok vagyok, siettetem
a tollamat. Csak ne hagyják magukat. Kár
volna ily szépen, ily üdvösen működő lapot
abbanhagyni; iparkodni fogok, hogy terjesz-
szem. Isten önnel, kedves lapvezérem, mara-
dok váltig legőszintébb tisztelője Aletsuth,
1883. július hó 30-án. József főherczeg, a
Tüzoltó Közlöny munkatársa.

— Horváth József világhírű czimba-
lomművész, ki szerencsés volt az összes
europei uralkodók előtt játszani s általuk, de
különösen ő felsége a magyar király és a bel-
ga királyné által kitüntetésben részesült, va-
lamint a berlini kongresszus alkalmával al-
ott egybegyűlt magas diplomataik előtt is al-

kalma nyílt kitüntetni magát, Vilmos s La-
j o s közkedveltségnek örvendő sör-bor és ét-
csarnokában ma este hangversenyt rendez,
melyre felhívjuk a nagy közönség figyelmét,
annál inkább mert e művelvezet semmi belépti
díjjal nem lesz egybekötve. Kezdeté este 8
órákor.

— Tanügyi jelentés. A debreczeni r.
kath. gymnasiumban — a beiratások aug-
usztus hó 30. 31-ik és szeptember hó 1-én
delelőtt 8-11-ig tartatnak; szeptember hó
2-án a Szent-Lélek ünnepélyes segélyül hi-
vásával az iskolai év megkezdetik. A felvé-
teli javító és pótló vizsgálatok a beiratá-
sokra kitűzött napokon a délutáni órákban
fogadtatnak el. Debreczen. 1883. augusztus
hó 21-én. Az igazgatóság.

— Szerencsétlenség. A ezukor gyár
birtokán egy munkásnak karját összezsuzt a
eséplőgép kerek. A szerencsétlenül jártat
kórházba szállították. Az összezsuzott kart
valószínűleg le kell vágni.

— Lövészet eredménye aug. 19-én:
díjat nyertek: szegélvessel Kovács Gyula
1 db. 10 frankos aranyat, legjobb mélylövés-
sel Budaházy Miklós 1 db 2 ftos tal-
lét, legtöbb körlövessel Fodor József 1
1 ftos tallét.

— Kinevezés. A m. kir. honvédelmi
miniszter, Nagy Imre 9-ik zászlóaljbeli hon-
véd és a tiszántúli superindenciához tar-
tozó Ugra községi helyét hitvallásu lelkész,
f. évi augusztus hó 1 től számítható raggal
a szabadságot állományban, honvéd segéd-
lelkésszé nevezte ki.

— Budapest-Ischia. A fővárosi napi sa-
jtó által kiküldött végrehajtó bizottság az el-
mult héten jelentékenyen előrehaladt felada-
ta teljesítésében. Az ünnep végleges megál-
lapodás szerint szeptember 16-án, vasárnap
tartatik meg a Margitszigeten.

— Tábort élet. Festői látványt nyújt
— írja a Nagy-Váradon megjelenő „Bihar“
— a füzessen felállított százhusz tábori sá-
tor, melyekben a debreczeni 39. gy. e. három
zászlóalja van elszállásolva. Miután az esték
elég kellemesek a legénység elég jól érzi
magát, ámbár az éjjelek kissé hűvösek, de a
melyen ugy segít a baka, hogy — tüzet rak,
s a körül csoportosulnak a vitéz hadiak.
Persze, hogy az „öreg-ek“ itt is előnyben
vannak, nekik közvetlen a lobogó lángok
mellett jut hely, míg a szegény regruta csak
hátral imogy-amugy juthat egy kis „gehenná-
hoz“ s csak a pipa kupakján melengeti
a tenyerét. Egy-egy vitéz hadi a nagy
manőverben szerzett tapasztalataival mulat-
tatja a bajtársakat s füllent akkorákat, hogy
a szegény „bundás“ nem is éri fel ész-
szel, hogy még az meg se történt legyen. A
„káplár ur“ a bizonyosága, hogy egy szőig
igaz. Egy egy kar megmozdul, hogy tovább
lódítsa a pálinkával telt „czerlaskát“, a me-
lyet a regrutának kötelessége megtöltetni.
Észbontó „talján“ szivar omeg a limitó
dohány füstje terhes felhőkben kavarog a sá-
tor fedélj s cifra baka imádságokat czipel
szárnyán a szomszéd sátorig. Ott megint szo-
moru képpel készülő legénység a „czakum-
pakk“ rukolásra, a melylyel a tejhatalmu
fű h r e r ur büntette meg a „c z u g o t“.

Bezzeg jobban érzik magukat a charge urak,
a kik kantenosné hegyi limonadéjával hűsi-
tik a torkukat; itt már megragad egy pár
szál „frájlilagos“ is. A társalgás tehát ma-
gasabb naiveaun áll s nem kevesebbről van
szó, minthogy ki tud — két liter bort egy
szuszra meginni. Akad vállalkozó szellem s
a társaság feszülten nézi a nagy kortyokban
tündező vinkót. De egyszerre csak kitör a
falrengető, titáni kacaj: a fogadás tevő ellen-
fél ravasz kőpé cserebogarat tett a liter al-
jába s — ezzel megnyerte a fogadást mert
a vállalkozó szellem káromkodva csapja a
földhöz a litert, hogy tizet fizessen helyette.
Telik néha, mert küldenek az „öreg-ek.“

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Czafolat.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A „Debreczen“ című lap folyó hó 15-
én megjelent 167-ik számában a helyi hírek
rovatában „A zsidók ellen“ czim alatt köz-
lött azon hirre: hogy községünkben „komoly
jellegű zsidóellenes zavargások törtek ki, és
három itteni zsidó katonai segélyért folya-
modott“ kijelentem, miszerint az egészben
egyetlen betű igaz sincs és nem volt.

Kérve ezen helyre igazításomat becses
lapjába felvenni, tisztelettel vagyok:

Mikepércsen 1883 aug. 18.

Kaszás József
jegyző.

Az 1883-ik augusztus Nagy- Bódog asszony országos vá- sár árai.

(Folytatás és vége.) 100 kiló sárga viasz 130—150
frt. Gubics tavalyi 11 — 12 frt. Fosztatlan új toll 165
— 220 frt. Fosztatlan ócska toll 124—160 frt. Pehely
új 320 — 370 frt. Pehely ócska 220 — 290 frt. Enyvé
46 — 48 frt. Birka gyapjú egyszer nyírott 101 frt 75 kr.
107 frt 14 kr. Magyar gyapjú mosott 75 — 85 frt 70 kr.
Magyar gyapjú mosatlan 48 frt 22 kr. 57 frt 14 kr.
Rongy fekete 9 — 10 frt. Rongy fehér 16 — 17 frt. Ló-
szőr hosszú 196 frt 40 kr. 210 frt 26 kr. Lószőr kurtá
80 frt 35 kr. 89 frt 27 kr. Virág olaj tisztítatlan 34 — 35
frt. Virág olaj tisztított 38 — 40 frt. Hamu zsír 34 —
35 frt. Timó 14 frt — Szóda angol fehér 8 frt 75 kr.
9 frt. Szappan 34 frt. — Repeze olaj tisztítatlan 34 —
36 frt. Repeze olaj tisztított 38 — 40 frt. Csapke kemé-

nyító finom 28 frt. — Csapke keményítő közép 20 frt. —
Csapke keményítő közönséges 12 frt. — Ragasz finom
vékony 45 frt.

1 liter olvasztott tehén vaj 1—1.05, 1 liter sza-
lonna zsír 72 kr. 1 liter szilva pálinka 6 68, 1 liter szoku-
va pálinka új 58 kr. 1 liter étel 36 kr. 1 liter 30 fokú
szesz 40 kr. 1 liter tej 6—10 kr. 1 liter tejföl 28—35
kr. 1 liter borecet 20—24 kr. szeszecet 6—10 kr. 1
liter szímméz 1 frt 14 kr. 1 liter piaci liszt 9—10 kr.
1 liter kendermag olaj 36 kr. 1 liter vadrepeze olaj 30
kr. 1 kilo petroleum 26 kr. 1 liter hegyi bor 6 30—40
kr. 1 liter hegyi bor új 20—28 kr. 1 hectoliter repeze
mag vpiett 65zi 6.52—8.13, 1 hectoliter repeze mag vad
3.25—3.66, hectoliter burgonya 1—1.40, 1 pár tyúk
1.20—1.50, 1 pár csirke —60—1— 1 pár kappan 1.20
—1.40, 1 pár lud kövér 4.50—6, 1 pár lud sovány 2.50
—3, 1 pár palyka 3—3.50, 1 pár kacs 70—85, 12 drb
tyúk tojás 30 kr.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

Bécs aug. 21. Pejacsevich bán,
Bedekovich tégnap, Tisza, Szapary ma
ideérkeztek. Délután ő felsége elnöklte
alatt minisztertanács volt melyen neve-
zettek résztvettek. Közös minisztertanács
holnapkezdődik.

Frohsdorf. Chambord állapota re-
ménytelen; tegnap délután elbueszott
családjától, környezőitől; kívánságára
minden rokona meghívott Frohsdorfba.

Constantinápoly. Nikita 19-én meg-
érkezett. A szultán által szívélyesen fo-
gadtatott, és a gyémántos Osmanierend
nagy szalagjával kitüntettetett.

Felolós szerkesztő és kiadó lapu/ajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyílt-tér.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Aszali-és üdítő ital,
kitűnő hatásnak bizonyult köhögésknél, gége-
bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

A mellette álló
címkéket és dugaszjelzést
tekintve venni kérjük.
MATTONI'S
GISSHÜBLER

VILMOS LAJOS

sör-, bor- és étcsarnoka.

Vagyok bátor a n. é. közönségnek becses
figyelmébe ajánlani, miszerint nálam ugy ebé-
det mint vacsorát, akár havonkénti, akár na-
ponkénti fizetés mellett bérleti lehet, miután
pedig minden gondomat és izykezetemet oda
fordítom, hogy a n. é. közönség megelégedé-
sét kinyerjem, oly előnyös feltételeket állapi-
tottam meg, a milyen városunkban nem léte-
zik, ugyanis:

havonként minden felhónap elején fizetve:

ebéd 3 tal étel étlap szerint . . . 12 frt.
ebéd 3 tal étel és vacsora . . . tal 18 .
társas ebéd 4 tal étel és társas vacsora
egy tal 20 .

naponkénti fizetés mellett:

ebéd 3 tal étel étlap szerint 45 kr.
ebéd 3 tal étel és vacsora
egy tal 70 .
társas ebéd 4 tal étel étlap
szerint 70 .

A menzyben éttermem előnyösen megna
gyobbítottat, bármily nemű

társas ebédek és társas vacsorák

rendezését elvállalom a legizesebben és leg-
jutányo-abb árákon.

Tiszta és jó minőségű italok
és izletes ételek gyors és pontos ki-
szolgáltatásáról a nagyérdemű közönséget biz-
tosítva maradtam

tisztelettel

Vilmos Lajos.

Vető magnak való

kitűnő minőségű

háposzfa-repeze

kapható

Feischl Fülöp és Fiaival

széchenyi-utca 1788. szám

